

Den digitale infrastruktur og samspillet med traditionelle ydelser

Opsamling fra arbejdsgruppen samt
supplement

Kommissorium

- Det hybride bibliotek som ramme jf. samspillet med traditionelle ydelser
- Udviklingen af den samlede digitale infrastruktur - herunder hvordan der kan skabes et endnu bedre samspil mellem lokal og national udvikling.
- Gruppen kan beskrive en infrastruktur, der understøtter en effektiv formidling af bibliotekernes tilbud til brugerne.
- Arbejdet kan eksempelvis inddrage følgende generelle elementer:
  - Overvejelser om it-arkitektur
  - Databrønne, integreret søgning og samspillet med bibliotekssystemer
  - Standarder og dataudveksling
  - Sociale teknologier og brugerinddragelse
  - Nye teknologier cloud computing, ebøger mv.
  - Desuden kan gruppen arbejde med konkrete forslag f.eks. vedrørende:
    - Udviklingen af bibiotek.dk og samspillet med øvrige tilbud
    - Netbibliotekernes strategi og sammenhængen med lokale systemer

Indhold

- Formålet
- Udfordringen
- Status
- Løsning
- Tidligere løsninger
- anbefalinger

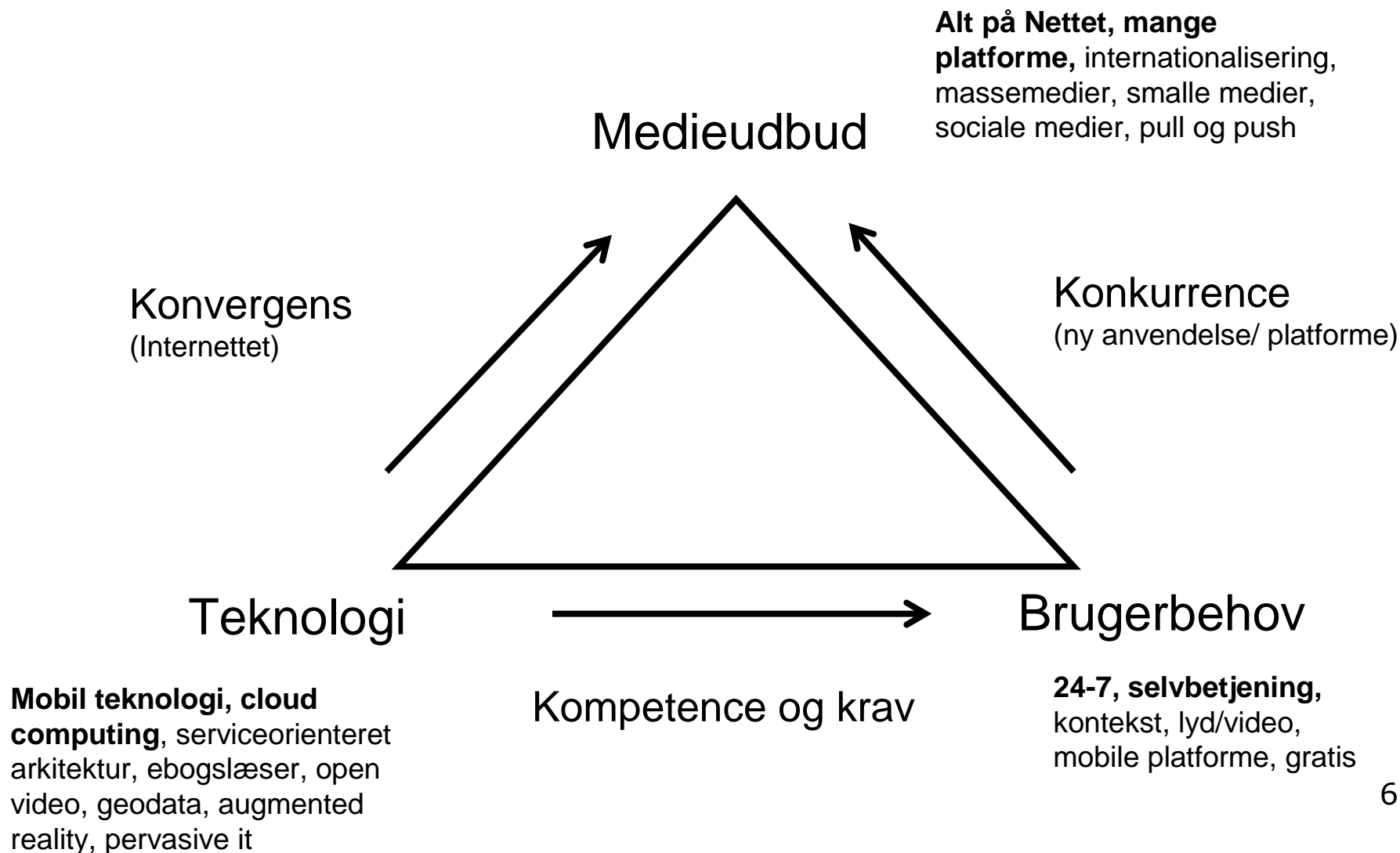
Netbibliotekernes strategi

- *“Bibliotekernes internet er **integreret med bibliotekernes fysiske muligheder** og tilbyder borgerne **helhedsorienterede ydelser**.*
- *Med **troværdighed** giver vi hjælp til at finde og dele viden og til at skabe **forbindelse mellem mennesker**. Vi er en aktiv del af samfundsudviklingen og ønsker at bidrage til, at alle danskere kan få glæde og nytte af bibliotekernes internet.*
- *Vi udvælger løbende landsdækkende indsatser af samfundsmæssig og kulturel relevans. Borgerportalen, herunder bibliotek.dk, er borgernes **hovedindgang** til værdiskabelsen for borgerne.”*

Koordinationsgruppen for netbiblioteker

Formål	At understøtte den samfundsmæssige udvikling og sammenhængskraft
Succeskriterium	En stigende benyttelse af bibliotekernes digitale tilbud
Kerneydelser	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formidling ▪ Tilbud om information af høj kvalitet ▪ Muligheder for dialog og interaktion på internettet
Udgangspunkt	Borgernes behov og adfærd i forhold til: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personlig udvikling og læring ▪ Kulturelle aktiviteter i fællesskab med andre
Særlige hensyn	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sammenhæng til øvrige biblioteksydelser ▪ Brugerefterspørgsel på fuldtæks, lyd og levende billeder ▪ Brugerinddragelse og brugerinteraktion

Udviklingspres og konkurrence på det digitale område

Infrastruktur

- It og infrastruktur er traditionelt knyttet til de fysiske materialer og det lokale fysiske bibliotek:
  - Bibliotekssystemet var omdrejningspunktet
  - Mange forskellige lokale systemer
  - Brugere benytter primært systemerne i forbindelse med udlånstransaktioner
  - Webformidling der afspejler det lokale bibliotek og samlingen
- Bibliotekerne har opbygget en fælles infrastruktur for fysiske materialer:
  - Danbib
  - Lånesamarbejde
  - Kørselsordning
  - Centralbiblioteker
  - Bibliotek.dk

Status: Bibliotekernes it-løsninger(1)

- Biblioteksspecifikke systemløsninger med få leverandører og traditionelle licensmodeller (høje priser, høje årlige omkostninger til licens, support og opgraderinger)
- Et stort antal standard IT-tjenester/programmer som anvendes af alle biblioteker (sms, mail, kommunikation, standardprodukter til publikums pc, bookingsystem mv.)
- Netbiblioteker og indholdsleverandører med egne standarder, egen arkitektur, eget dataformat. Høje omkostninger (overhead, drift, etc.) og svært at anvende indhold på tværs

Status: Bibliotekernes it-løsninger(2)

- Store investeringer i drift og infrastruktur til mange løsninger. Ens for alle kommuner, ofte med egne it-afdelinger uden mulighed for at anvende stordriftsfordele, kundeorientering og hurtige ændringer
- Bibliotekerne betaler flere gange for samme ydelse

Status: Indkøb og omkostninger

- Licensmodeller for indhold baseres på grundforbrug (fastpris) og derudover en variabel pris. Både initialinvesteringen og grundbetalingen er ofte høj
- Tunge og omfattende udbudsprocesser (bl.a. EU-udbud) som kraftigt begrænser valgmulighederne på et hurtigt skiftende it-marked for en lille sektor som bibliotekerne.
- Man prioriterer ofte faste priser fremfor win-win baserede modeller med delt risiko. Der lægges for stor vægt på bodsklausuler og for lidt på at sikre at alle parter har noget at vinde.
- Bibliotekerne har generelt lav bestiller-kompetence og viden inden for it, forretning og jura i forhold til digitale løsninger

Foreslåede systemløsninger

- Open source
  - Serviceorienteret arkitektur
  - Cloud computing (scalability on demand, standardiserede forretningsprocesser, lave omkostninger for nye tjenester og innovation)
  - Linked data (RDF, UDF) og semantisk web
  - Fælles forhandling af standardprodukter
  - Freemium modeller (gratis grundydelse, betalt merydelse)
-
- Referencer:
  - http://en.wikipedia.org/wiki/Cloud_computing
  - http://en.wikipedia.org/wiki/Linked_data
  - <http://en.wikipedia.org/wiki/Freemium>

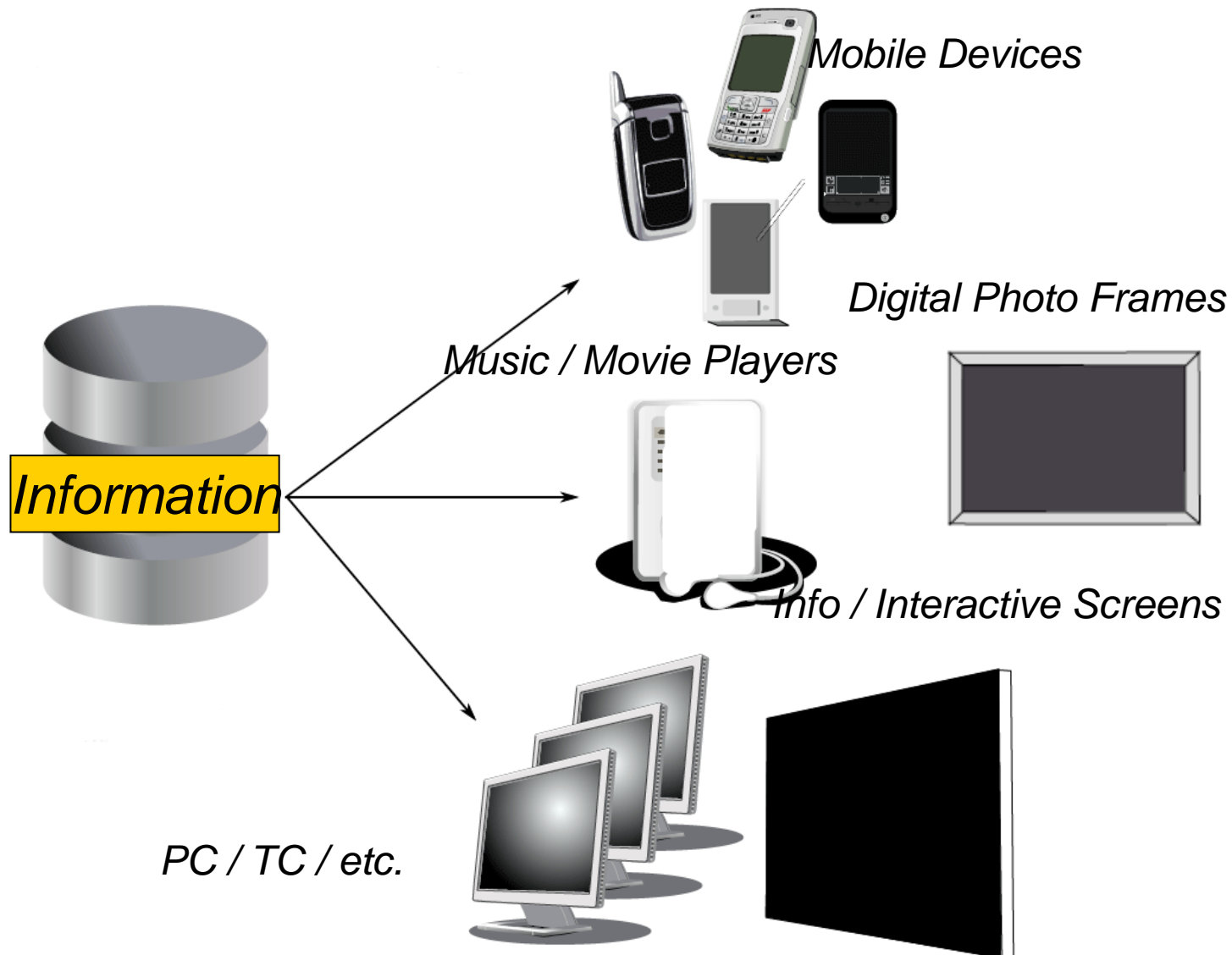
Målet: Danmarks Virtuelle Bibliotek

- Foreningsmængden af offentlige digitale bibliotekstilbud
- Adgang til al information, services og data fra enhver platform
- Synergi i præsentationen af data, indhold, anmeldelser, brugerskabte data
- Bibliotekets service skal formidles bedre på andre websites
- Forsætter åbne grænseflader, data og indhold

Midler

- Allestedsnærværende digitalt bibliotek
  - Fælles portal
  - På bibliotekernes sites
  - Andre websites
  - I det fysiske rum
- Serviceorienteret arkitektur (data og funktionalitet, som betjener mange grænseflader)
- Åbne standarder
- Ny søgeteknologi og nye præsentationsformer (interaktivitet, mobilt, sematisk web)

Til mange platforme

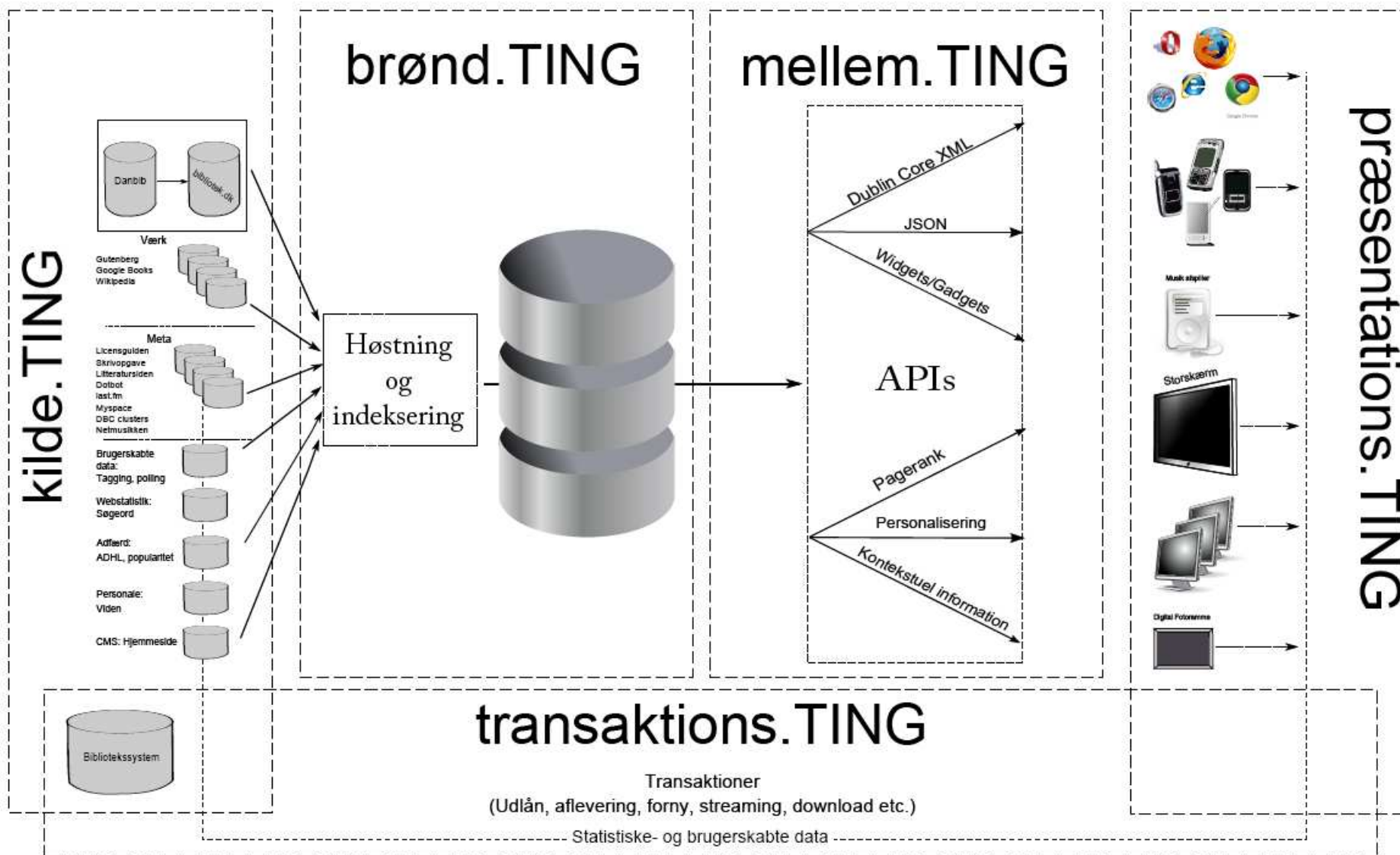

TING Konceptet

Århus Kommunes Biblioteker
Københavns biblioteker

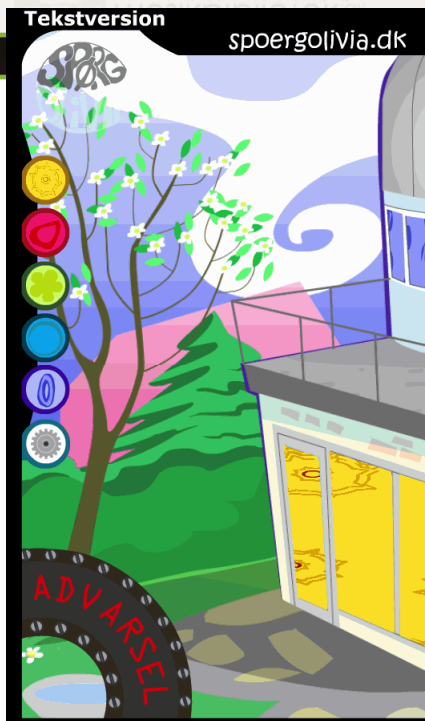
BIBLIOTEKSVAGTEN.DK
SVAR PÅ ALT MELLEM HIMMEL OG JORD

[FORSIDE](#) | [SPØRG](#) | [SØG I VIDENBASEN](#) | [OM BIBLIOTEKSVAGTEN](#) | [ANSVAR](#) | [HVOR BLEV SVARET AF?](#)

[SITMAP](#) | [ENGLISH](#)

Tekstversion
spoergoivia.dk

Rock og Pop

[Om Musikbibliotek.dk](#) [Nyhedsbrev/RSS](#) [Få siden læst op](#)

[Nyhedsbrev](#) [Om Litteratursiden](#) [Kontakt os](#)

Litteratursiden.dk

[FORFATTERE](#) | [VI ANBEFALER](#) | [ANALYSER](#) | [LISTER](#) | [TEMAER](#) | [QUIZZER](#) | [LÆSEKLUBBER](#) | [BRUGERPROFILER](#)

Tema

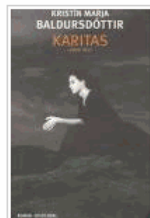

Østeuropa i litteraturen - april 2009

Onsdag 1.04.2009

Østeuropa var engang gråt og stalinistisk; det var Skoda og Trabant, kikset tøj, afbleget hår, diktatorer og militærparader, censur og forfølgelser, total overvågning, løgne ...

Bog til debat

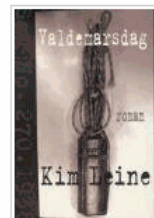

Karitas uden titel

Torsdag 16.04.2009

Barsk natur, modige mænd og stærke kvinder - deltag i debatten i april måned.

Analyse

Leine, Kim - Valdemarsdag

Tirsdag 7.04.2009

Kim Leines anden roman, Valdemarsdag, bygger på hans egen slægtshistorie.

SHARE

Log ind

Brugernavn: *

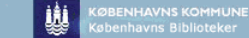
Adgangskode: *

- Log ind med OpenID
- Opret konto
- Bestil ny adgangskode

Redaktionens blog

Kom med idéer til vores nye magasin

Som chefredaktør for Litteratursiden kan jeg nu afsløre at vi vil udgive et gratis glittet magasin med indhold fra

Forside | Søg-bestil-forny | Bliv inspireret | Find an
du er her > forside

Søg i biblioteksbasen

Søg

- o [Udvidet søgning](#)
- o [Login til Lånerstatus/forny](#)
- o [Dine data](#)
- o [Book en PC](#)
- o [Selvbetjening](#)

Verdensbogdag 23.april
Læs mere her

Lige i øret
Netlydbog.dk
Lån dine lydbøger online

Daglig lydavis
Lyt til avisernes nyheder

E-resurser
Søg og find information
- også hjemmefra!

Besøg bi

- o [Adress](#)
- o [Find di](#)
- o [Hovedl](#)
- o [Arrang](#)

Der er i
Vores netværk

GENTOFTE BIBLIOTEKERNE

E-resurser og selvbetjening | Det sker | Om bibliotekerne | Inspiration | Biblioteket tilbyder | Børn

Du er her: Forside

Selvbetjening

Søg

[Hjælp](#) [Avanceret](#)

Søg og bestil

[Mine lån og fornyelse](#)
[Ændre sms, pinkode eller mailadresse](#)

[Bibliotek.dk](#) | [Bibliotekernes Netmusik](#)

E-resurser: [derhjemme](#) | [på biblioteket](#)

[Tilmeld/afmeld nyhedsbrev](#)
[Reserver en pc](#)

Arrangementer

[Vis alle arrangementer](#)

Babybibliotek: Mit barns tænder.
Mandag den 20. april kl. 11 på
Gentofte Hovedbibliotek [Læs mere](#)

Debatarrangement om dansk chic lit

Jazzet Kammerkoncert med Chris Poole & Kasper Søeberg duo

Nyheder

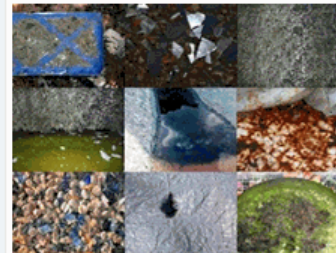
17.04.2009
Efterlysning af ting fra hverdagslivet i 30'erne
Lokalhistorisk Arkiv er i gang med at planlægge den lokalhistoriske udstilling 'Villabyerne med vokseværk og visioner'.
[Læs mere](#)

16.04.2009
Årsberetning for 2008
Så er Kultur og Biblioteks årsberetning for 2008 aflagt. Hent den på bibliotekerne - eller se den online.
[Læs mere](#)

Udstillinger

2. maj - 6. juni 2009 på Gentofte Hovedbibliotek

Traneudstilling - Berty Skuber: Reservoir

[Læs mere](#)

Månedens Tema

Kender du symptomerne på en blodprop i hjernen?
Læs om de 6 hyppigste faresignaler for en blodprop i hjernen
[Læs mere](#)

[Tidligere temaer](#)

Vidste du at...

...du kan forny dine lån derhjemme, hvis du har en pinkode?

[Læs mere](#)

Åbningstider

← **Søn. d. 19.4.2009** →

Gentofte Hovedbibliotek
Lukket
Tlf.: 39 98 58 00

Dyssegård Bibliotek
Lukket
Tlf.: 39 98 57 20

Gentoftegade Bibliotek
Lukket
Tlf.: 39 65 03 23

Jægersborg Bibliotek
Lukket
Tlf.: 39 65 05 10

Ordrup Bibliotek
Lukket
Tlf.: 39 98 57 50

Vangede Bibliotek
Lukket
Tlf.: 39 65 38 47

Lokalhistorisk Arkiv
Lukket
Tlf.: 39 98 58 20

Funktioner

- Bibliotekaren på Nettet (Biblioteksvagten)
- Biblioteket i hjemmet (digitalt indhold)
- Biblioteket på Nettet – bestillings- og leveringsservice (Bibliotek.dk)
- Brugeren i biblioteket – sociale teknologier

Mødet med brugeren

- Undervisningssammenhænge
- Bibliotekssammenhænge både lokalt og nationalt
- Det offentlige rum. Infostandere og storskærme, under transport
- Kulturinstitutioner som fx museer, arkiver og teatre
- Lokale arrangementer f.eks. for bestemte aldersgrupper
- Fritids- og foreningslivet, sportsudøvelse og aftenskole.
- Private studier som slægtsforskning, madlavning
- Andre offentlige tjenester som borger.dk, skat.dk, forbrug.dk
- Private serviceudbydere som fx rejsebureauer, turistservice
- Detailhandlen, fx boghandlere

IBM Business Consulting Services

Folkebibliotekernes Infrastruktur

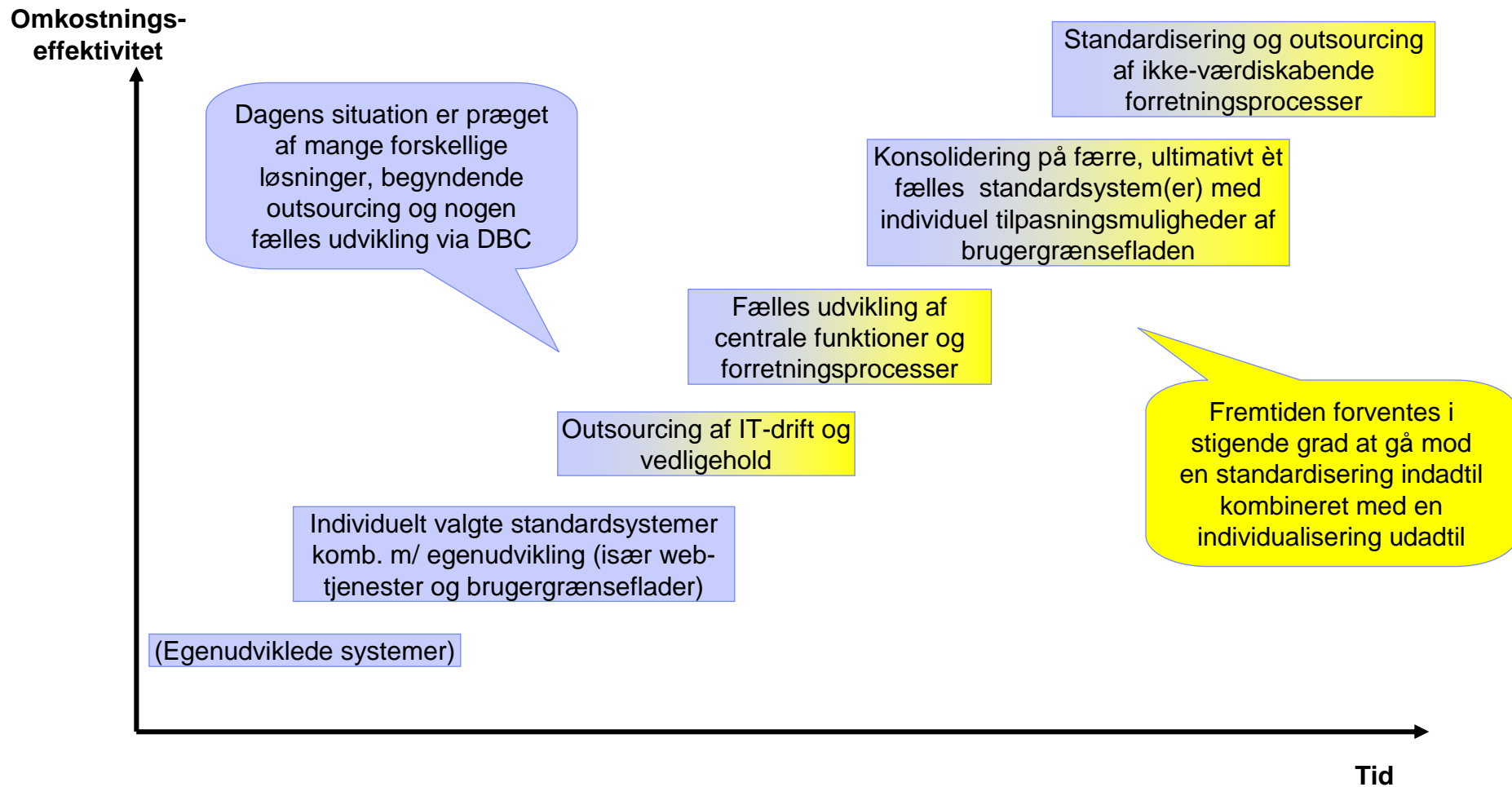
Endelig udgave 24/8-2005

- set i forretningsmæssigt perspektiv

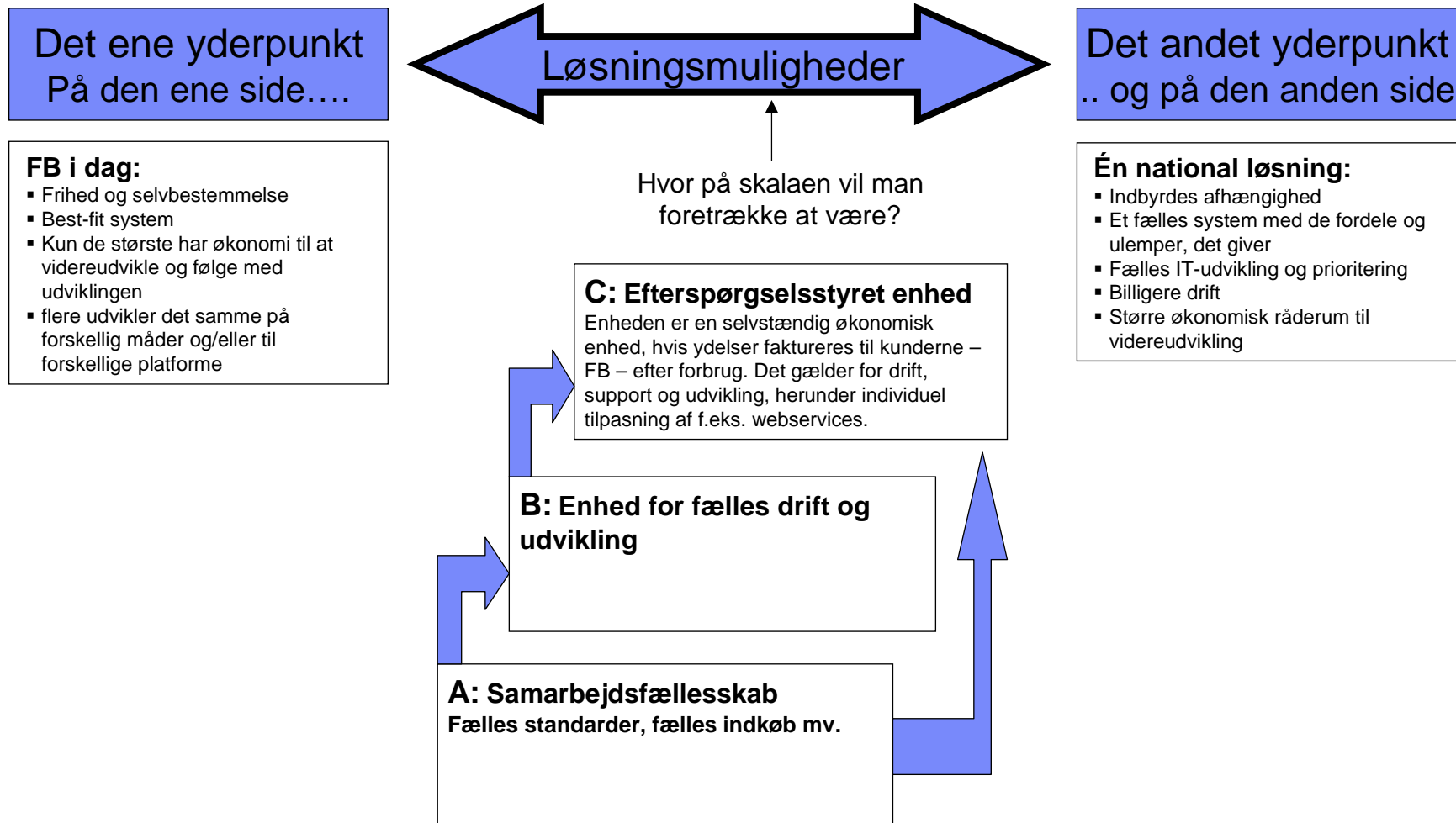

Gennemgående trends i tiden går i retning af konsolideringer og fælles initiativer drevet af pres for øget omkostningseffektivitet. Udviklingen i Bibliotekssektoren går i samme retning, men halter flere steder bagefter pga. strukturelle problemer

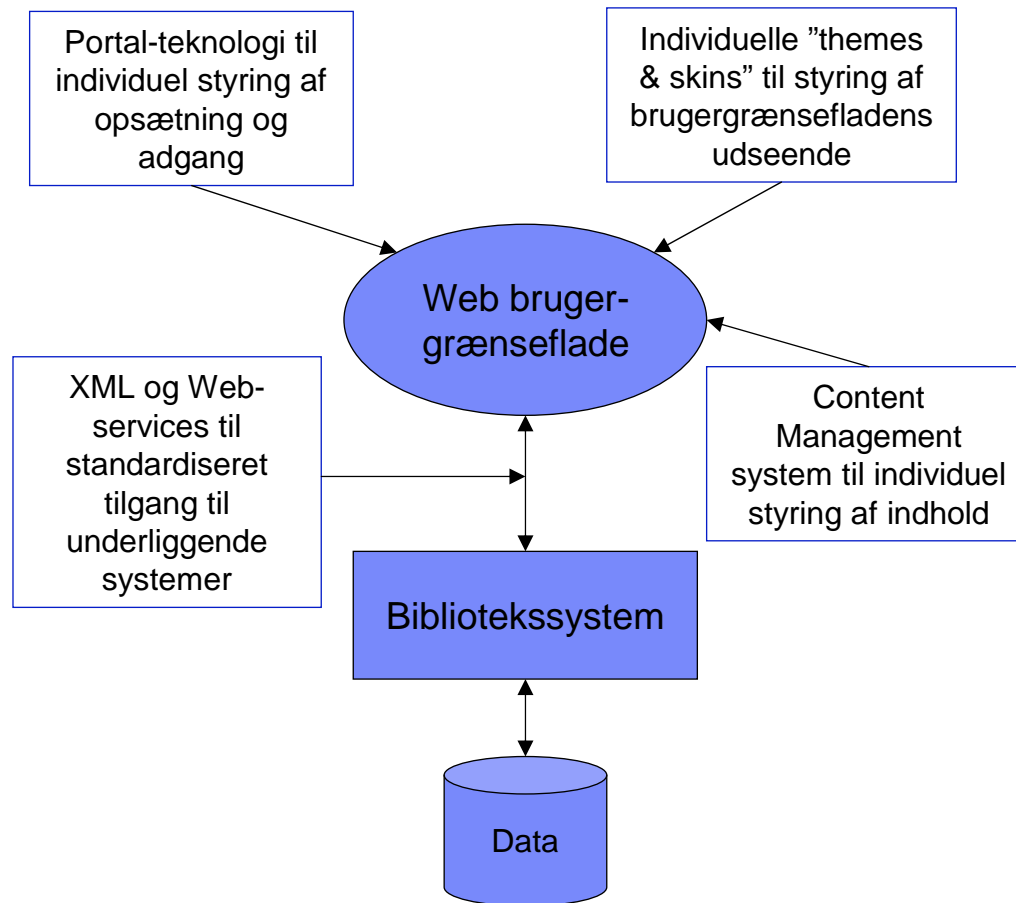

Hoveddilemmaet for sektoren består i at afveje frihed og selvbestemmelse for det enkelte bibliotek mod et fællesskabs større samlede ressourcer og større potentiale for udvikling

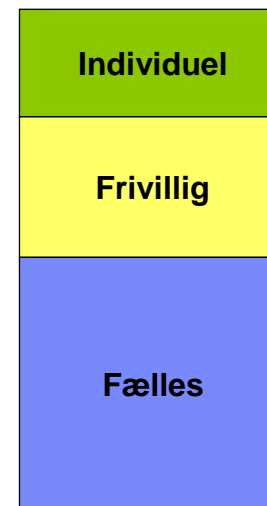

Web-teknologien har gjort det muligt at differentiere sig ovenpå de centrale systemer. Derfor rummer et fælles system ikke den samme trussel mod individualiteten som tidligere

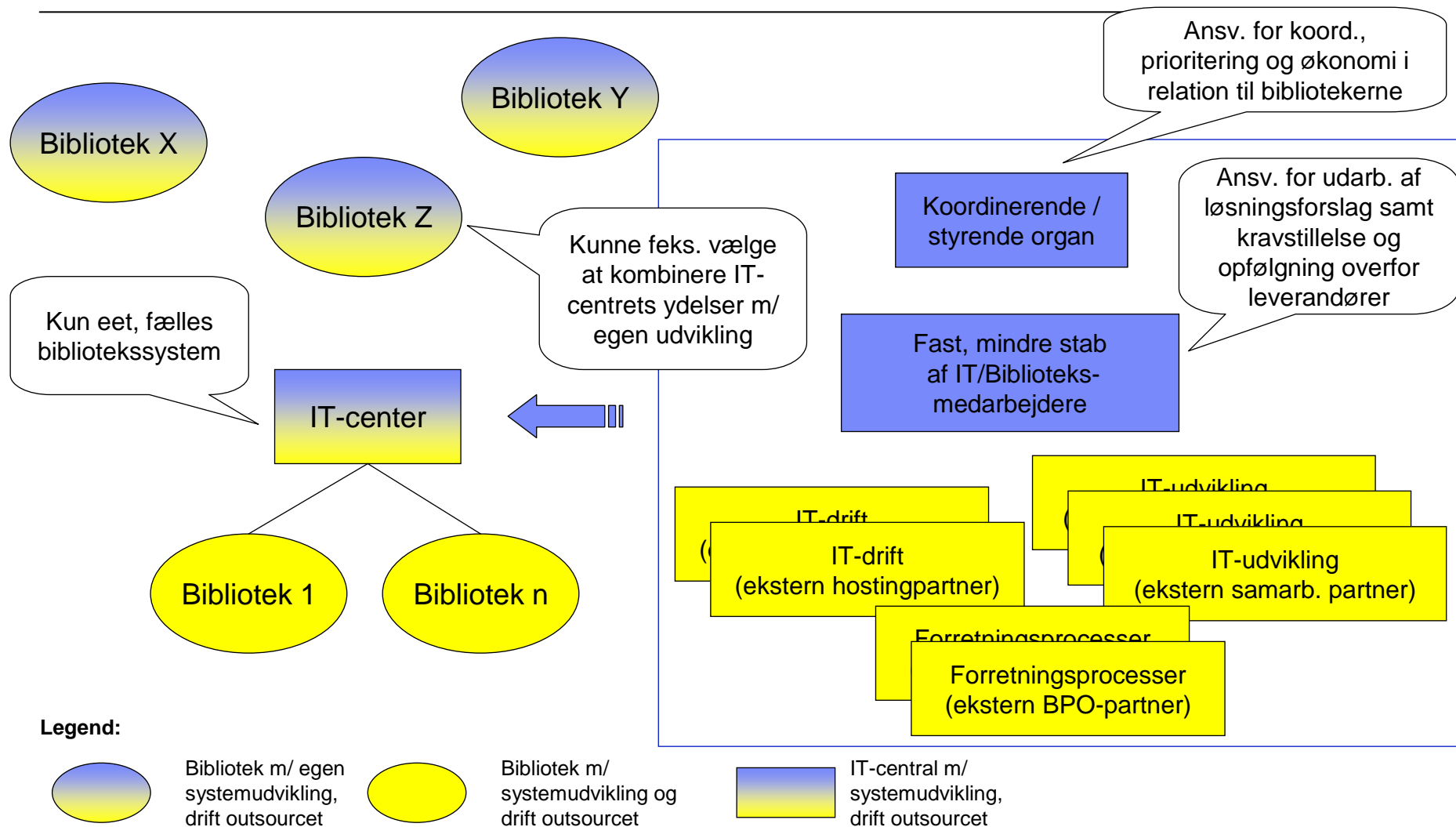
En udviklingsmodel, der tager hensyn til både fælles og individuelle ønsker, kunne f.eks. se ud som følger:

- Den **individuelle udvikling** kan ske i det enkelte bibliotek
- Den **frivillige udvikling** er en sag mellem det enkelte/en gruppe af biblioteker og Fællesskabet
- Den **fælles udvikling** skal sikres gennem en demokratisk og effektiv udvalgsstruktur

Forskningsbibliotekerne har i dag en bedre strategisk mulighed for at træffe det rigtige valg end bankerne. Vi vil anbefale at der etableres eet, slankt IT-center, som skal basere sig på eksterne samarbejdspartnere for at sikre konkurrence

Der synes at være mange fordele hvis man kunne enes om eet fælles system, både mht. fremtidig økonomi, udvikling og drift. Fra en overordnet synsvinkel burde et internationalt system være den bedste løsning

---

Een fælles IT-plattform

- vil lette udvikling og udbredelse af nye services fordi der kun skulle tages hensyn til een underliggende teknisk platform
- vil give Danmark tilstrækkelig tyngde til at kunne tiltrække og influere en international systemleverandør
- vil lette udveksling af viden og erfaringer nationalt så vel som internationalt
- vil være økonomisk fordelagtigt både ved køb, drift og videreudvikling ud fra en samlet betragtning
- vil give flere muligheder for udviklere og specialister og dermed gøre det lettere at tiltrække og fastholde ressourcer
- vil (formentlig) kunne træde i stedet for danBib og BoB, således at det ikke længere er nødvendigt at udvikle og vedligeholde særlige centrale databaser
- vil kunne driftes samlet hos en professionel IT hosting partner
- Der vil samlet være større ressourcer til rådighed til at følge den teknologiske udvikling og dermed reduceres risikoen for at Danmark hægtes af den internationale udvikling
- Ting som et fælles låneregister vil løses automatisk

Mange forskellige IT-platforme

- Selv ved brug af 3-lags arkitekturen vil der stadig være praktiske vanskeligheder med genbrug af løsninger på tværs af platforme
- Enkeltvis vil bibliotekerne have vanskeligt ved at tiltrække og påvirke internationale leverandører – især hvis danMARC2 standarden fortsat skal gælde. Dermed fastholdes Danmark som et lukket land for internationale systemer
- Individuelle systemer stiller krav om udvikling og vedligehold af fælles koordinerings- og udvekslingsmekanismer a la DanBib og BoB
- Selv om det enkelte bibliotek i dag i princippet kan vælge sin løsning frit, er udvalget i praksis ret begrænset. Erfaringer har vist, at det ikke har været nemt for et enkelt bibliotek at træde nye veje ved at vælge et system, der ikke i forvejen var på det danske marked. Derfor er udvalget i dag reelt indskrænket til 2-3 løsninger

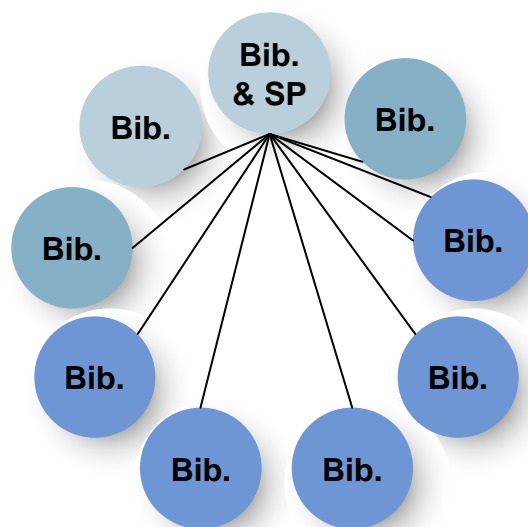
Anbefalinger

- Udbud af ét fælles bibliotekssystem
  - Aftale med biblioteker
  - Specifikation af udbudsbetingelser – åbne standarder
  - Løbende tilslutning
- Ny organisering og samordning af statslige og kommunale tilbud
- Niveauet mellem det statslige og det lokale – flere fælles kommunale tilbud
- Udviklingspuljen - indsatsområde
  - Fra transaktioner til relationer
  - Mobile platforme og geokodning

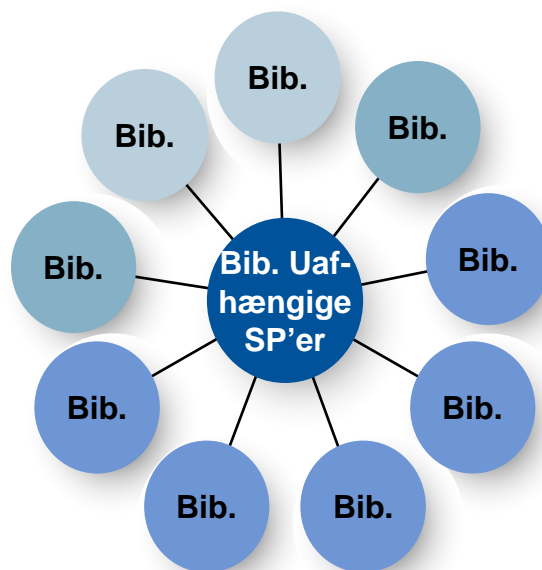
Tre hovedscenarier

Tre hovedscenarier for konsolidering af “biblioteks-IT”

1-2 biblioteker
er IT-leverandører

1-2 ”uafhængige”
IT-leverandører

4-5 biblioteker leverer
afgrænsede ydelser

